UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

10 päivänä heinäkuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Lentoliikenne – Asetus (EY) N:o 261/2004 – Matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevat yhteiset säännöt – Lennon peruuttaminen – Apu – Oikeus saada lentolipusta maksetun hinnan palautus lentoliikenteen harjoittajalta – 8 artiklan 2 kohta – Valmismatka – Direktiivi 90/314/ETY – Matkanjärjestäjän konkurssi

Asiassa C-163/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka rechtbank Noord-Nederland (Pohjois-Alankomaiden alioikeus, Alankomaat) on esittänyt 21.2.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.3.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

HQ,

IP, jonka laillinen edustaja on HQ, ja

JO

vastaan

Aegean Airlines SA,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa A. Prechal, jaoston puheenjohtaja, sekä tuomarit F. Biltgen, J. Malenovský (esittelevä tuomari), C. G. Fernlund ja L. S. Rossi,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.1.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– HQ,7 IP, jonka laillisena edustajana on HQ, ja JO, edustajinaan I. Maertzdorff, advocaat, M. Duinkerke ja M. J. R. Hannink,

– Aegean Airlines SA, edustajinaan J. Croon ja D. van Genderen, advocaten,

– Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vláčil ja A. Kasalická,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

– Saksan hallitus, asiamiehinään ensin T. Henze, sittemmin M. Hellmann ja A. Berg,

– Euroopan komissio, asiamiehinään A. Nijenhuis, C. Valero ja N. Yerrell,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.3.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 (EUVL 2004, L 46, s. 1) 8 artiklan 2 kohdan tulkintaa matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY (EYVL 1990, L 158, s. 59) valossa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat HQ, IP, jonka laillinen edustaja on HQ, ja JO (jäljempänä HQ ym.) sekä lentoyhtiö Aegean Airlines SA ja jossa on kyse siitä, että HQ ym. ovat vaatineet lentolipuista maksetun hinnan palauttamista valmismatkaan kuuluneen lennon peruuttamisen johdosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 261/2004

3 Asetuksen N:o 261/2004 johdanto-osan 1, 2 ja 16 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(1) Lentoliikenteen alalla toteutettavalla yhteisön toiminnalla olisi pyrittävä muun muassa varmistamaan matkustajien suojelun korkea taso. Lisäksi olisi otettava kaikilta osin huomioon kuluttajansuojelun yleiset vaatimukset.

(2) Lennolle pääsyn epääminen sekä lentojen peruuttaminen ja pitkäaikainen viivästyminen aiheuttavat matkustajille vakavia vaikeuksia ja haittoja.

– –

(16) Tätä asetusta ei olisi sovellettava tapauksiin, joissa valmismatka peruutetaan muista syistä kuin lennon peruuntumisen takia.”

4 Kyseisen asetuksen 1 artiklan, jonka otsikko on ”Aihe”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tällä asetuksella vahvistetaan siinä säädetyin edellytyksin lentomatkustajien vähimmäisoikeudet, kun:

a) matkustajan pääsy lennolle evätään vastoin hänen tahtoaan;

b) matkustajan lento peruutetaan;

c) matkustajan lento viivästyy.”

5 Asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus ei vaikuta direktiivin 90/314/ETY mukaisiin matkustajien oikeuksiin. Tätä asetusta ei sovelleta tapauksiin, joissa valmismatka peruutetaan muista syistä kuin lennon peruuntumisen takia.”

6 Asetuksen 5 artiklan, jonka otsikko on ”Peruuttaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos lento peruutetaan:

a) lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava matkustajalle apua 8 artiklan mukaisesti; ja

b) lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava matkustajalle apua 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan mukaisesti sekä uudelleenreitityksen osalta, kun uuden lennon kohtuuden mukaan odotettavissa oleva lähtöaika on vähintään peruutetulle lennolle aikataulun mukaista lähtöaikaa seuraava päivä, 9 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määritettyä apua;

c) matkustajalla on oikeus saada lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta korvaus 7 artiklan mukaisesti, paitsi jos
   i) matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta vähintään kaksi viikkoa ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa, tai
   ii) matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta vähintään seitsemän päivää ja enintään kaksi viikkoa ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa ja tarjottu uudelleenreititystä, jonka mukaan hänen olisi lähdettävä korkeintaan kaksi tuntia ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa tai hän saapuisi määräpaikkaan alle neljä tuntia aikataulun mukaista saapumisaikaa myöhemmin, tai
   iii) matkustajalle on ilmoitettu peruutuksesta alle seitsemän päivää ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa ja tarjottu uudelleenreititystä, jonka mukaan hänen olisi lähdettävä korkeintaan tuntia ennen aikataulun mukaista lähtöaikaa tai hän saapuisi määräpaikkaan alle kaksi tuntia aikataulun mukaista saapumisaikaa myöhemmin.”

7 Asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan, jonka otsikko on ”Oikeus palauttamiseen tai uudelleenreititykseen”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tähän artiklaan viitataan, matkustajalle on annettava mahdollisuus valita jokin seuraavista vaihtoehdoista:

a) – lipusta maksetun hinnan palauttaminen kokonaisuudessaan seitsemän päivän kuluessa 7 artiklan 3 kohdassa esitetyllä tavalla kultakin matkan osalta, joka jää tekemättä, sekä jo tehdyiltä osilta matkaa, jos lennosta ei ole enää matkustajan alkuperäisen matkasuunnitelman kannalta hyötyä, sekä tarvittaessa:

   – paluulento, joka lähtee mahdollisimman pian ensimmäiseen lähtöpaikkaan;

b) matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla mahdollisimman pian lopulliseen määräpaikkaansa, tai

c) matkan uudelleenreititys siten, että matkustaja pääsee vastaavilla kuljetusehdoilla lopulliseen määräpaikkaansa hänelle sopivana myöhempänä ajankohtana edellyttäen, että paikkoja on saatavilla.”

2. Edellä 1 kohdan a alakohtaa sovelletaan myös matkustajaan, jonka lento on osa valmismatkaa, lukuun ottamatta oikeutta saada lennon hinta palautetuksi, jos matkustajalla on tämä oikeus direktiivin 90/314/ETY nojalla.”

Direktiivi 90/314

8 Direktiivin 90/314 johdanto-osan 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”sekä kuluttajien että matkapakettialan edun mukaista olisi velvoittaa matkanjärjestäjät ja välittäjät asettamaan riittävä vakuus maksukyvyttömyyden [ja konkurssin] varalta – –”

9 Tämän direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on lähentää toisiinsa jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joita sovelletaan yhteisön alueella myytäviin tai myytäväksi tarjottaviin matkapaketteihin, mukaan lukien pakettilomat ja pakettikiertomatkat.”

10 Mainitun direktiivin 4 artiklan 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos kuluttaja purkaa sopimuksen 5 kohdan mukaisesti tai jos järjestäjä kuluttajasta riippumattomasta syystä peruuttaa matkapaketin ennen sovittua lähtöpäivää, kuluttajalla on oikeus:

a) joko osallistua laadultaan vastaavalle tai paremmalle pakettimatkalle, jos matkanjärjestäjä tai välittäjä voi tarjota korvaavan matkapaketin. Jos tarjottu korvaava matkapaketti on laadultaan huonompi, matkanjärjestäjän on palautettava hinnanerotus kuluttajalle;

b) tai saada niin pian kuin mahdollista takaisin kaikki sopimuksen perusteella maksamansa rahamäärät.

– –”

11 Saman direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sopimuksen osapuolena oleva matkanjärjestäjä tai välittäjä vastaa suhteessa kuluttajaan sopimuksen mukaisten velvoitteiden asianmukaisesta täyttämisestä siitä riippumatta, kuuluuko niiden täyttäminen järjestäjälle, välittäjälle tai muulle palvelun suorittajalle, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta matkanjärjestäjän tai välittäjän oikeutta vaatia korvausta muilta palvelujen suorittajilta.”

12 Direktiivin 90/314 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Sopimuksen osapuolena olevan matkanjärjestäjän tai välittäjän on asetettava maksukyvyttömyyden [ja konkurssin] varalta riittävä vakuus suoritettujen maksujen palauttamisen ja kuluttajan paluukuljetuksen turvaamiseksi.”

Alankomaiden oikeus

13 Pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan direktiivi 90/314 oli pantu täytäntöön Alankomaiden oikeudessa siviililain (Burgerlijk wetboek) 7 osan 7A osastolla, jonka otsikko on ”Matkaa koskeva sopimus”.

14 Siviililain 7:504 §:n 3 momentissa sallitaan se, että matkustaja vaatii matkanjärjestäjältä, joka purkaa matkaa koskevan sopimuksen, esimerkiksi lentolippujen hinnan palauttamista.

15 Siviililain 7:512 §:n 1 momentissa säädetään matkanjärjestäjän velvollisuudesta huolehtia etukäteen tarvittavista toimista sen varmistamiseksi, että jos se ei maksukyvyttömyyden vuoksi pysty enää täyttämään sitoumuksiaan matkustajia kohtaan, huolehditaan joko sen sitoumuksien siirtämisestä toiselle taholle tai matkan hinnan takaisinmaksusta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 Aegean Airlines SA, joka on Kreikkaan sijoittautunut lentoyhtiö, teki Kyprokselle sijoittautuneen G. S. Charter Aviation Services Ltd -nimisen yhtiön (jäljempänä G. S. Charter) kanssa tilauslentosopimuksen, jonka nojalla sen piti antaa sovittu määrä lentopaikkoja viimeksi mainitun käytettäväksi tilaushinnan maksua vastaan. G. S. Charter myi tämän jälkeen paikat edelleen kolmansille, muun muassa Hellas Travel BV:lle (jäljempänä Hellas), joka on Alankomaihin sijoittautunut matkanjärjestäjä.

17 G. S. Charter ja Hellas tekivät sopimuksen, jonka perusteella ajanjaksolla 1.5.2015–24.9.2015 liikennöitäisiin joka perjantai edestakainen lento Eelden (Alankomaat) ja Korfun (Kreikka) välillä, Aegean Airlinesille suoritettaisiin vakuus sekä joka maanantai maksu seuraavan perjantain edestakaisesta lennosta.

18 HQ ym. varasivat 19.3.2015 Hellakselta edestakaiset lennot Eeldestä Korfulle. Nämä lennot kuuluivat direktiivissä 90/314 tarkoitettuun valmismatkaan, jonka hinta maksettiin Hellakselle.

19 HQ ym. saivat sähköiset lentoliput, joissa oli Aegean Airlinesin logo, näille lennoille, jotka oli aikataulun mukaan määrä lentää 17.7. ja 24.7.2015, sekä asiakirjat, joissa tilauslentoyhtiöksi ilmoitettiin Hellas.

20 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, Hellas lähetti joitakin päiviä ennen sovittua lähtöpäivää HQ ym:ille kirjeen sekä sähköpostin, joissa se ilmoitti heille, että sen johdosta, että varausten määrä oli pysynyt samana ja että tehtyjä varauksia oli peruutettu ”Kreikan tilanteeseen liittyvän epävarmuuden” johdosta kyseisenä ajanjaksona, sen oli peruutettava Aegean Airlinesin kanssa sovitut lennot, koska viimeksi mainittu oli siitä syystä, että se ei kyennyt saamaan Hellaksen kanssa ennalta sovittua hintaa, päättänyt olla enää liikennöimättä lentoja Korfuun ja Korfulta 17.7.2015 lähtien. Näissä olosuhteissa Hellas ilmoitti HQ ym:ille, että heidän valmismatkansa oli peruutettu.

21 Hellas asetettiin konkurssiin 3.8.2016. Se ei ole palauttanut HQ ym:ille heidän lentolipuista maksamaansa hintaa.

22 HQ ym. ovat saattaneet asian vireille rechtbank Noord-Nederlandissa (Pohjois-Alankomaiden alioikeus, Alankomaat) ja vaativat Aegean Airlinesin tuomitsemista maksamaan heille asetuksen N:o 261/2004 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan perusteella korvausta päivämääräksi 17.7.2015 suunnitellun lennon peruuttamisesta sekä palauttamaan heille vastaavien lentolippujen hinnan kyseisen asetuksen 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan perusteella.

23 Aegean Airlines on ensisijaisesti riitauttanut asetuksen N:o 261/2004 sovellettavuuden erityisesti asetuksen 3 artiklan 6 kohdan perusteella.

24 Rechtbank Noord-Nederland hylkäsi kuitenkin tämän puolustautumisperusteen 14.11.2017 tekemällään välipäätöksellä sillä perusteella, että asetuksen N:o 261/2004 sovellettavuus valmismatkan hankkineiden hyväksi suljetaan pois kyseisessä säännöksessä vain siinä tapauksessa, että peruuttaminen on riippumaton lentoliikenteen harjoittajan tahdosta liikennöidä tai olla liikennöimättä tähän matkaan

kuuluvaa lentoa tai siihen kuuluvia lentoja, mutta tilanne ei ollut tällainen tässä tapauksessa. Kyseinen tuomioistuin nimittäin katsoi yhtäältä, että päätöksen lennon peruuttamisesta teki Aegean Airlines, joka aivan ilmeisesti kykeni liikennöimään lennon vain, jos Hellas maksoi sille ennakolta määritetyn hinnan, ja toisaalta, että ei ole väitetty eikä osoitettu, että Hellas olisi ilmoittanut valmismatkan peruutuksesta muiden syiden kuin tämän Aegean Airlinesin päätöksen vuoksi.

25 HQ ym:illa on siis asetuksen N:o 261/2004 nojalla kyseisen lennon peruuttamisen vuoksi oikeus kiinteämääräiseen korvaukseen Aegean Airlinesilta. Kyseinen tuomioistuin ei kuitenkaan antanut ratkaisua vaatimuksesta, joka koski lentolipuista maksetun hinnan palauttamista.

26 Tältä osin Aegean Airlines väitti toissijaisesti, että siltä osin kuin käsiteltävässä asiassa on kyse valmismatkasta, asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohdasta seuraa, että sillä ei ole velvollisuutta palauttaa HQ ym:ille summaa, jonka ne olivat maksaneet Hellakselle lentolipuistaan.

27 Tässä tilanteessa rechtbank Noord-Nederland päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että matkustaja, jolla on (kansallisessa oikeudessa täytäntöön pannun) matkapakettidirektiivin 90/[314]/ETY perusteella oikeus vaatia matkanjärjestäjäänsä palauttamaan hänen lippunsa hinnan, ei voi enää vaatia hinnan palauttamista lentoliikenteen harjoittajalta?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko matkustaja tällöin kuitenkin vaatia lentoliikenteen harjoittajaa palauttamaan hänen lippunsa hinnan, jos on oletettavissa, että jos matkanjärjestäjä asetetaan vastuuseen, se ei pysty taloudellisen tilanteensa vuoksi tosiasiallisesti palauttamaan lipun hintaa, eikä kyseinen matkanjärjestäjä myöskään ole toteuttanut mitään vakuusjärjestelyjä, jotka takaisivat palautuksen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kahdella kysymyksellään, joita on syytä tarkastella yhdessä, lähinnä, onko asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että matkustajalla, jolla on direktiivin 90/314 perusteella oikeus vaatia matkanjärjestäjältään lentolipusta maksetun hinnan palauttamista, ei siis enää ole mahdollisuutta vaatia tästä lipusta maksetun hinnan palautusta lentoliikenteen harjoittajalta mainitun asetuksen perusteella silloinkaan, kun matkanjärjestäjä ei kykene taloudellisen tilanteensa vuoksi palauttamaan lipun hintaa eikä se myöskään ole toteuttanut mitään toimenpiteitä palautuksen takaamiseksi.

29 Siltä osin kuin kyse on siitä, onko matkustajilla, joilla on oikeus vaatia matkanjärjestäjältään lipusta maksetun hinnan palauttamista, mahdollisuus vaatia tätä lipuistaan maksetun hinnan palautusta myös lentoliikenteen harjoittajalta, on ensiksi palautettava mieleen yhtäältä, että asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 1 kohdan a alakohdan, kun se luetaan yhdessä tämän asetuksen 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan kanssa, mukaan on niin, että kun lento peruutetaan, lentoliikenteen harjoittajan on tarjottava asianomaisille matkustajille apua tarjoamalla heille muun muassa lipusta maksetun hinnan palauttamista (ks. tuomio 12.9.2018, Harms, C-601/17, EU:C:2018:702, 12 kohta).

30 Toisaalta mainitun asetuksen 8 artiklan 2 kohdassa todetaan, että oikeutta lipusta maksetun hinnan palauttamiseen sovelletaan myös matkustajaan, jonka lento on osa valmismatkaa, lukuun ottamatta tilannetta, jossa matkustajalla on tämä oikeus direktiivin 90/314 nojalla.

31 Asetuksen 8 artiklan 2 kohdan selvästä sanamuodosta seuraa, että direktiivistä 90/314 johtuvan korvausta koskevan oikeuden pelkkä olemassaolo riittää sulkemaan pois sen, että matkustaja, jonka lento on osa valmismatkaa, voisi vaatia lippunsa hinnan palauttamista lennosta vastaavalta lentoliikenteen harjoittajalta asetuksen N:o 261/2004 nojalla.

32 Tätä tulkintaa tukevat asetuksen N:o 261/2004 esityöt. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 43 ja 44 kohdassa, asetuksen esitöistä käy ilmi, että vaikka unionin lainsäätäjä ei ole halunnut sulkea matkustajia, joiden lento on osa valmismatkaa, kokonaan tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, sen tarkoituksena on kuitenkin ollut pitää direktiivillä 90/314 aikaisemmin käyttöön otetun riittävän suojaavan järjestelmän vaikutukset voimassa heidän osaltaan.

33 Kuten asetuksen N:o 261/2004 3 artiklan 6 kohdasta tältä osin käy ilmi, asetus ei vaikuta oikeuksiin, joita valmismatkan ostaneilla matkustajilla on kyseisen direktiivin perusteella.

34 Asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohta merkitsee siis, että lipusta maksetun hinnan palauttamista koskevat tämä asetuksen ja direktiivin 90/314 mukaiset oikeudet eivät ole päällekkäisiä; tällainen päällekkäisyys olisi lisäksi – ja kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa – omiaan johtamaan siihen, että asianomaista matkustajaa suojeltaisiin perusteettomasti liikaa lennosta vastaavan lentoliikenteen harjoittajan vahingoksi, sillä viimeksi mainittu saattaisi tässä tapauksessa joutua ottamaan osittain kantaakseen vastuun, joka matkanjärjestäjillä on asiakkaitaan kohtaan näiden kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella.

35 Edellä esitetystä seuraa, että matkustajilla, joilla on direktiivin 90/314 nojalla oikeus vaatia matkanjärjestäjäänsä palauttamaan lentolippunsa hinnan, ei ole mahdollisuutta vaatia palautusta lentoliikenteen harjoittajalta asetuksen N:o 261/2004 perusteella.

36 Tämä päätelmä on tehtävä myös tilanteessa, jossa matkanjärjestäjä ei pystyisi taloudellisen tilanteensa vuoksi palauttamaan lipun hintaa ja jossa se ei olisi toteuttanut mitään toimenpiteitä tämän palautuksen takaamiseksi.

37 Asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohdan selvä sanamuoto huomioon ottaen merkitystä ei näet ole sillä, onko matkanjärjestäjä taloudellisen tilanteensa vuoksi kykenemätön palauttamaan lipun hintaa; sillä, onko se toteuttanut toimenpiteitä palautuksen takaamiseksi vai ei; eikä sillä, vaarantavatko nämä seikat sillä asianomaisia matkustajia kohtaan olevan palautusvelvollisuuden täyttämisen.

38 Tätä asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohdan tulkintaa ei heikennä tämän asetuksen pääasiallinen tavoite, joka on, kuten sen johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta käy ilmi, matkustajien suojelun korkean tason varmistaminen.

39 Kuten tämän tuomion 32 kohdasta nimittäin käy ilmi, unionin lainsäätäjä on nimenomaisesti ottanut huomioon direktiivillä 90/314 aikaisemmin käyttöön otetun riittävän suojaavan järjestelmän.

40 Erityisemmin kyseisen direktiivin 7 artiklassa, kun se luetaan direktiivin johdanto-osan 21 perustelukappaleen valossa, säädetään muun muassa, että matkanjärjestäjän on asetettava maksukyvyttömyyden ja konkurssin varalta riittävä vakuus suoritettujen maksujen palauttamisen turvaamiseksi.

41 Unionin tuomioistuin on todennut, että direktiivin 90/314 7 artiklaan sisältyy velvollisuus saavuttaa tietty tulos eli taata matkapaketin ostajille oikeus suoritettujen maksujen palauttamiseen matkanjärjestäjän joutuessa konkurssiin, ja että tämän takuun tarkoituksena on nimenomaan turvata kuluttajia konkurssin seurauksilta siitä riippumatta, mitkä ovat konkurssiin johtaneet syyt (ks. vastaavasti tuomio 15.6.1999, Rechberger ym., C-140/97, EU:C:1999:306, 74 kohta ja määräys 16.1.2014, Baradics ym., C-430/13, EU:C:2014:32, 35 kohta).

42 Unionin tuomioistuin on lisäksi katsonut, ettei kansallisessa lainsäädännössä ole asianmukaisesti pantu täytäntöön kyseisestä säännöksestä johtuvia velvollisuuksia, ellei kansallinen lainsäädäntö todella takaa – olivatpa siinä säädetyt keinot sitten millaisia tahansa – kuluttajalle kaikkien hänen suorittamiensa maksujen palauttamista matkanjärjestäjän tullessa maksukyvyttömäksi (ks. vastaavasti tuomio 15.6.1999, Rechberger ym., C-140/97, EU:C:1999:306, 64 kohta ja määräys 16.1.2014, Baradics ym., C-430/13, EU:C:2014:32, 38 kohta).

43 Muutoin on niin, että kuten unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, asianomaisella matkustajalla on joka tapauksessa mahdollisuus nostaa vahingonkorvauskanne asianomaista jäsenvaltiota vastaan hänelle unionin oikeuden loukkauksesta aiheutuneista vahingoista (ks. vastaavasti tuomio 25.11.2010, Fuß, C-429/09, EU:C:2010:717, 45–48 oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että asetuksen N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että matkustajalla, jolla on direktiivin 90/314 perusteella oikeus vaatia matkanjärjestäjältään lentolipusta maksamansa hinnan palauttamista, ei siis enää ole mahdollisuutta vaatia tästä lipusta maksetun hinnan palautusta lentoliikenteen harjoittajalta mainitun asetuksen perusteella silloinkaan, kun matkanjärjestäjä ei kykene taloudellisen tilanteensa vuoksi palauttamaan lipun hintaa eikä se ole toteuttanut mitään toimenpiteitä palautuksen takaamiseksi.

Oikeudenkäyntikulut

45 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta 11.2.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 261/2004 8 artiklan 2 kohtaa on tulkittava siten, että matkustajalla, jolla on matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista 13.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/314/ETY perusteella oikeus vaatia matkanjärjestäjältään lentolipustaan maksamansa hinnan palauttamista, ei siis enää ole mahdollisuutta vaatia tästä lipusta maksetun hinnan palautusta lentoliikenteen harjoittajalta mainitun asetuksen perusteella silloinkaan, kun matkanjärjestäjä ei kykene taloudellisen tilanteensa vuoksi palauttamaan lipun hintaa eikä se ole toteuttanut mitään toimenpiteitä palautuksen takaamiseksi.

Allekirjoitukset